

Folia Pharmacotherapeutica april 2018

Goed om te weten

Informatiecampagne 2018 rond nucleair risico: distributie van jodiumtabletten*[Reeds verschenen in de rubriek "Goed om te weten" op onze website op 06/03/18]*

Op 6 maart 2018 start de federale overheid een nieuwe informatiecampagne rond nucleaire risico's. Het doel van deze campagne is om aan de bevolking uit te leggen wat dit risico is, welke maatregelen de overheid neemt om dit risico tot een minimum te beperken, en wat iemand kan doen om in geval van een nucleair ongeval zichzelf zoveel mogelijk te beschermen. Parallel beslisten de bevoegde autoriteiten om opnieuw over te gaan tot de distributie van tabletten met stabiel (d.w.z. niet-radioactief) jodium (65 mg kaliumjodide per tablet) aan de meest kwetsbare groepen.

Bij een nucleair ongeval komt radioactief jodium vrij en dit wordt opgestapeld in de schildklier, met risico van ontwikkelen van schildkliercarcinoom; door toedienen van hoge doses kaliumjodide kan men de opname van radioactief jodium in de schildklier tegengaan, en hoopt men het risico van schildkliercarcinoom te verminderen. Om te zorgen dat bij een nucleair ongeval de hoge doses kaliumjodide kunnen ingenomen worden zodra de autoriteiten daartoe een sein hebben gegeven (niet op eigen initiatief!), dienen kwetsbare groepen kaliumjodidetabletten in voorraad te hebben.

Naar aanleiding van de lessen getrokken uit de oefeningen van de afgelopen jaren, de kernramp in Fukushima in 2011 en de nieuwe nationale/internationale aanbevelingen ter zake, wordt in het nieuwe nucleaire noodplan de zone van distributie van de kaliumjodidetabletten uitgebreid tot 100 km rond nucleaire sites, dus het hele Belgische grondgebied. Wel wordt voor de distributie van deze tabletten een onderscheid gemaakt tussen enerzijds de zogenaamde "noodplanningszones" (20 km rond Doel, Tihange, Chooz, Mol-Dessel, Borssele, 10 km rond Fleurus), en anderzijds het gebied daarbuiten.

Nuttige informatie, onder andere rond de meest kwetsbare groepen, en praktische informatie rond het bestellen, stockeren, afleveren en registreren van de jodiumtabletten is te vinden op de website www.nucleairrisico.be en in de andere bronnen vermeld op het einde van dit artikel¹⁻⁵

De bevoegde autoriteiten zullen infosessies organiseren waarop apothekers, huisartsen, gynaecologen en schooldirecteurs uit de noodplanningszones zullen worden uitgenodigd.

Het BCFI wenst nog te herinneren aan volgende aspecten rond het gebruik van hoge doses jodium.

- **De leeftijd**

- Kinderen jonger dan 18 jaar (en zeker zeer jonge kinderen) lopen bij een nucleair ongeval het hoogste risico om schildkliercarcinoom te ontwikkelen. Kinderen, zwangere vrouwen en vrouwen die borstvoeding geven, zijn dan ook de prioritairere doelgroepen voor de inname van jodiumtabletten bij een nucleair ongeval. Buiten de noodplanningszones is de distributie van de tabletten vooral gericht op deze doelgroepen.
- Jongvolwassenen en volwassenen tussen 18 en 40 jaar zijn minder kwetsbaar dan kinderen en lopen een lager risico om schildkliercarcinoom te ontwikkelen bij een nucleair ongeval.
- Bij mensen ouder dan 40 jaar is de profylaxe minder vanzelfsprekend. Het risico om schildkliercarcinoom te ontwikkelen na blootstelling aan radioactief jodium is bij die leeftijdsgroep immers zeer laag, terwijl er juist bij deze leeftijdsgroep een hoog risico bestaat van miskende schildklieraandoeningen die een contra-indicatie zijn voor de profylaxe. Toedienen van hoge doses niet-radioactief jodium in het geval van de ziekte van Graves-Basedow (latent of in remissie) of van een autonoom struma, kan inderdaad aanleiding geven tot hyperthyreoïdie, of zelfs tot een thyreotoxische crisis. In het Advies van de Hoge Gezondheidsraad van 2015⁶ wordt dan ook aanbevolen om zeker bij personen ouder dan 40 jaar attent te zijn op de eventuele aanwezigheid van een schildklieraandoening, wat dan maakt dat inname van een hoge dosis jodium bij een later nucleair ongeval gecontra-indiceerd is. Opsporen van een schildklieraandoening kan gebeuren door palpatie van de schildklier als de persoon om één of andere reden op consultatie komt of, als er toch een bloedafname gebeurt, door meting van de TSH-spiegels. De HGR raadt geen systematische screening aan door echografie, aangezien deze zeer gevoelig is, maar weinig

specifiek en dus vele vals-positieve resultaten kan geven.

- **Het risico van anafylactische reacties**

- Een risico van anafylactische reacties na inname van jodium kan niet uitgesloten worden maar dit risico is zeer klein. Huidovergevoeligheidsreacties treden wel frequenter op, maar zijn niet ernstig. Antecedenten van allergische reacties op joodhoudende contraststoffen en van contactdermatitis na lokale toepassing van povidon-jood wijzen niet op jodiumallergie, en zijn dus geen contra-indicaties voor toediening van kaliumjodide in geval van een nucleair ongeval.

Nuttige bronnen

1 www.nucleairrisico.be

2 Informatie van het FAGG: brief van 13/02/18 gericht aan de apothekers van een voor het publiek opengestelde apotheek^{NL}, Duits

3 Informatie van Ophaco: omzendnota van 20/02/18 gericht aan de apothekers:^{NL}

4 De publieksbijsluiter van de jodiumtabletten is te lezen via deze [link](#).

5 Een brochure gericht aan het publiek is te lezen via deze [link](#)^{NL}, Duits

6 Nucleaire ongevallen, leefmilieu en gezondheid in het post-Fukushima tijdperk - Deel I: Bescherming van de schildklier (maart 2015) (HGR 9275). Via <https://www.health.belgium.be/nl/advies-9275-schildklier>

Colofon

De *Folia Pharmacotherapeutica* worden uitgegeven onder de auspiciën en de verantwoordelijkheid van het *Belgisch Centrum voor Farmacotherapeutische Informatie* (Centre Belge d'Information Pharmacothérapeutique), vzw erkend door het Federaal Agentschap voor Geneesmiddelen en Gezondheidsproducten (FAGG).

De informatie die verschijnt in de *Folia Pharmacotherapeutica* mag niet overgenomen worden of verspreid worden zonder bronvermelding, en mag in geen geval gebruikt worden voor commerciële of publicitaire doeleinden.

Hoofdredactie: (redactie@bcfi.be)

T. Christiaens (Universiteit Gent) en
J.M. Maloteaux (Université Catholique de Louvain).

Verantwoordelijke uitgever:

T. Christiaens - Nekkersberglaan 31 - 9000 Gent.